

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO: OB TORKIH, ČETRTHIH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno Din 10.—, v inozemstvu mesečno Din 15.— — Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326. Čekovni račun št. 14335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopis se ne vračaja. — Neprankirana pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značaja vsaka beseda Din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialne namene delavstva in nameščencev, vsaka beseda Din 0.50

Štev. 78 • Maribor, sobota, dne 13. avgusta 1938 • Leto XIII

K vprašanju bojkota in stavke iz nacističnih motivov

Poslanec s. Vaclav Jaksch, predsednik nemške soc. dem. stranke na Čehoslovaškem, je objavil v listih članek, v katerem pravi:

Problem krkonoških Nemcev prihaja v odločilni štadij. Mi smo vedno zastopali mnenje, da gre našemu delovnemu in nadarjenemu ljudstvu neovirana socialna življenjska možnost in popolna državopolitična enakopravnost. Te zahteve razume tudi demokratično inozemstvo. V interesu evropskega mira je, da se v krkonoškem obsejnim ozemlju, ki je tako izpostavljeno, z največjo naglico odpravi vznemirjenost in negotovost. — V kolikor krkonoški Nemci zahtevajo socialne življenjske pravice in politično enakopravnost, imajo na svoji strani simpatije kakor tudi dejansko pomoč naprednega naroda. Zgodovinska prilika se bliža, da zagotovimo narodno eksistenco in neoviran socialen in kulturni razvoj krkonoškega nemškega prebivalstva. V tem trenutku se noben politik ne sme umikati svoji odgovornosti.

Predvsem je v interesu krkonoških Nemcev, da se sedanji dvomljivi položaj reši s pozitivno rešitvijo. Nihče jim ne more braniti, da s smotreno energijo zahtevajo svojo pravico in gotovost in varnost. Krkonoški Nemci se pa podajajo v veliko nevarnost, če se dajo izbrati kot orodje tujih interesov. Občutljivi temelji našega gospodarstva ne prenese nobene pustolovske politike. V tem, ko velik del naših sodržavljanov živi v sanjah nacionalnega navdušenja, se pojavljajo v gospodarskem življenju pojavi, ki nas navdajajo s skrbjo. Celotni izvoz Čehoslovaške nazaduje. V juniju 1937 smo izvozili za 982 milijonov kron blaga, v juniju 1938 pa le še za 869 milijonov kron. — Vsako nadaljnje nazadovanje izvoza pomeni nastop gospodarske krize, ki bo zadela predvsem krkonoško izvozno ozemlje.

Brezvestna politika istousmerjenosti, ki se je že pojavila v občutnem sektorju gospodarstva, že izziva tu pa tam bojkot inozemstva. Tudi v čeških ozemljih se pričinja bojkotno gibanje, naj pa je že politično ali gospodarsko, vendar logično poslabša gospodarski položaj v obsejnim ozemlju. Širijo se pa bolj in bolj vesti o izvršenih in nameranih premetitvah obratov iz nemških ozemelj v notranja češka ozemlja. Nadomestna industrija, ki se je po dolgih letih zasidrala v siromašni občini Rothanu, tudi grozi, da se iz strahu preseli. Kapitalisti se boje, in bodo, če se jih ne prepriča drugače in jim da zagotovilo, prenesli svoj kapital v mirnejšo notranjo pokrajino. — Od povsod, kjer ni politične varnosti, kapital beži. Ne beži le židovski, ampak tudi kristjanski, če je sploh mogoče govoriti o imenski razliki. Kapital beži iz mrzličnih obsejnih krajev ter si poišče mirnejši in varnejši kraj.

V tem ne prav rožnatem položaju se že nekaj dni širijo vesti, da pripravljajo krkonoški Nemci veliko politično stavkovno akcijo. — Taka stavka ne bi nastala z odobravanjem v obratih. Ni sicer dvoma, da ima naše delavstvo opravilne zahteve glede mezd in nujne socialne želje. Če ne bi bil strah pred nezaposlenostjo tako velik, tedaj bi bila že marsikatera mezdna borba razdrla prevaro s kapitalističnimi izkoriščevalni ljudski skupnosti. Politična stavka množic bi torej mogla nastati le na povelje onih podjetnikov, ki se slepo pokoravajo ukazom ene politične stranke. Posledice pa bi zopet nosili delavci in nameščenci. To bi bil pa le nov povod za bojkot proti krkonoškim Nemcem. — V narodno mešanih obratih grozi tudi nacionalna nevarnost. — Če bi nemški del delavstva na ukaz nacistov zapustil obrat, se je bati, da potem ne bodo več dobili dela v obratu.

V teh razmerah bi bila torej politična stavkovna akcija socialen in nacionalen zločin nad krkonoškim nemškim prebivalstvom. Dokaz bi bil le, da vodstvo krkonoških Nemcev iz strahu, da doživi njega politika polom, izihrava življenjske interese ljudstva kot jamstvo za svojo hazardno igro. Prihodnji tedni pokažejo, če je v Henleinovem taboru še iskrica čuta

Pred posvetom združene

Konferenca voditeljev združene opozicije v Beogradu

Dolgo napovedani obisk dr. Vl. Mačka v Beogradu se končno izvrši. Jutri popoldan pride dr. Maček v Beograd in ostane tam tri dni. O pripravah sprejema in seveda tudi drugih stvareh je opozicija dr. Mačka obvestila po posebnem poslancu.

Vzrok, da do tega sestanka ni prišlo že prej, je bila nedvomno vsebina lani sprejete resolucije, ker se sestavni deli združene opozicije niso mogli zediniti glede taktike in politične akcije. Zaradi te neenotnosti je akcija združene opozicije preveč šepala, kar je mnogo škodovalo političnemu prestižu združene opozicije.

Zaraditega je sestanek voditeljev

združene opozicije važen dogodek. Ta sestanek namreč zbujajo opravičeno domnevo, da se je doslej premalo enotna opozicija zedinila tudi glede taktičnih vprašanj, kar bo omogočilo vidnejšo politično akcijo in morda celo direktno posezanje v politične institucije, kjer bi že danes lahko imela pomemben, če že ne odločilen vpliv.

Če torej beograjski sestanek ustvari enotnost v združeni opoziciji, če sprejme svobodo in demokracijo za bazo svojega političnega udejstvovanja, smo uverjeni, da jo bodo v stremljenju podpirali vsi demokratični elementi in da

se bodo zbrali okoli nje ideologi teh načel.

Socialisti želimo izpremembo v tem oziru. Uverjeni smo tudi, da je vodstvo združene opozicije načrt že pripravilo in da ga v Beogradu le še formalno odobri, kar razvije preveč diktatorsko za-

Vsak zamujeni dan le še bolj otežkoča položaj.

Priprave za sprejem dr. Mačka v Beogradu

Dr. Vl. Maček pride v Beograd. — Spremljali ga bodo na poti v Beograd v imenu HSS inž. Avgust Košutić, podpredsednik stranke, in dr. Juraj Šutej; v imenu SDS Večeslav Vilder, dr. Srdjan Budisavljević, Sava Kusanović. — To je pravo politično spremstvo drja Mačka. Ni pa izključeno, da bodo v Beogradu pričakovali sprejem drja Mačka še drugi prvaki SDK. — Vodstvo SDK je dobilo od beograjske UO obvestilo, da je za sprejem in bivanje drja Mačka v Beogradu vse pripravljeno.

Mariborski tabor odpovedan

Ljubljana, 10. avg. Agencija Avala: Narodni tabor, skilcan za nedeljo 14. avgusta v Mariboru, se ne bo vršil. Zato se prekliče tudi četrtinska voznina na železnicah.

Japonska je sprejela ruske predloge

Premirje med obema državama.

V razgovorih med Litvinom in japonskim poslanikom v Moskvi je prišlo do sporazuma glede ustavitve sovražnosti.

Po sporazumu so se ustavile sovražnosti dne 11. t. m.; japonske čete ostanejo na postojankah, ki so jih zavzele 10. t. m.; posebna komisija bo ugotovila meja v spornih krajih; če se komisije ne sporazume, pride spor pred arbitražo obeh držav. Komisija bo delovala na podlagi zemljevidov in pogodb, ki so jih podpisali zastopniki Rusije in Kitajske. Litvinov je še pristal na nekatere ugovore japonskega poslanika.

V Angliji je premirje zbudilo pravo senzacijo in olašanje obenem. Tam tudi

pričakujejo, da bo japonska vlada dogovor odobrila, čeprav zagotavlja, da se nikogar ne boji in je Nemčijo in Italijo prosila za pomoč, ki sta ji že tudi obljubili — moralno pomoč.

Rusija se oborožuje.

V vrhovnem svetu unije so v proračunski razpravi predlagali 37 milijard rubljev kredita za oboroževalno industrijo. Lani je znašala ta postavka 26 milijard. Razentega predlagajo 20 milijard za mornarico. Oboroževalni proračunski znesek znaša potemtakem 40 odst. celotnega proračuna.

Turčija svari

Po nemških poročilih zboruje že tri dni v Carigradu zbor japonskih diplomatov z vzhoda od Moskve do Egipta pod predsedstvom japonskega poslanika v Turčiji. K temu dogodku piše list »Ulus« med drugim:

odgovornosti ali ne. Ne opominjamo samooblastno vodstvo, ki je, kakor videti, izgubilo smisel za realnost, ampak pač pa množice krkonoškega prebivalstva prav iskreno, da se streznijo. Vsi, ki hočejo delati za interese krkonoškega ljudstva, bi morali v tem težkem trenutku zbrati svoje sile, da se notranje politično vprašanje čisto reši ter pripravi teren za smotreno gospodarsko in socialno poživljajočo politiko. Vsaka druga taktika je samomor: in mora končati z veliko škodo, če ne uničenjem. Nemška socialna demokracija hoče spričo velike nevarnosti ostati kot zadnji nepremagljivi jez pameti. V njih lastnem interesu in v interesu krkonoškega nemštva pozivljamo delavstvo in nameščence, da se ne umaknejo nobeni grožnji, ne klonijo nobenemu teroju in naj se ne žrtvujejo kot »kanonenfutter« za nobeno ceno v prid desperatnih politikov. Če drži politični voz krkonoških Nemcev v prepad, tedaj se morajo vezi porezati, ki bi utegnile krkonoško nemško delovno ljudstvo potegniti s seboj!

Turčija ni prostor, kjer naj se organizirajo zunanje politične akcije proti kakim drugim deželi. List trdi, da so med diplomati vojaški atašeeji, ki ne spadajo med diplomate, ker niso gospodarstveniki kakor diplomati. Turčija ne daje prednosti nobeni deželi in je tudi dobra prijateljica z Japonsko, povedati se pa mora, da Turčija ne more dopuščati, da bi se v nje področju organizirala organizacija proti sovjetski uniji.

Begunsko vprašanje

Gre za 650.000 beguncev.

Mednarodni begunski odbor v Londonu proučuje načrt za naselitev 650.000 beguncev iz srednje Evrope, ki je že domala izdelan. Največ beguncev je iz Nemčije in Avstrije. Delo in stroški bodo tako ogromni, da upajo izvesti načrt komaj v petih letih.

Odbor se počenja za sodelovanje z Nemčijo in drugimi državami. Nemčija pa sodelovanje odklanja, čeprav je jako množim beguncem zaplenila večja in manjša imetja.

Prihodnja številka našega lista bo radi praznika v ponedeljek, dne 15. t. m. izšla šele v sredo, dne 17. t. m.

Italija se bori proti bolševizmu

Duce Mussolini je nedavno izdal knjigo, v kateri opisuje fašistične ukrepe v zadnjih treh letih. Že v uvodu pravi, da je Italija pripravljena boriti se proti bolševizmu v Evropi ali tudi po celem svetu, če bi bilo potrebno.

»To je prvič — ali pa tudi zadnjič? — ko stoje črnosrajčniki nasproti bolševikom in proti nesmrtnim načelom na mednarodnem polju.« (Misli namreč demokracijo. Op. ur.)

Dalje pravi:

»To je prvi spopad med dvema revolucijama, med revolucijama zadnjega stoletja — celo bolševizem je nazadnjaška revolucija — in našo revolucijo. (Misli na boje v Španiji. Op. ur.)

»Ne vemo, če bo prišlo do tega spopada samo v evropskem ali pa v svetovnem obsegu. Vemo pa, da se fašizem ne boji boja, ki mora odločati usodo kontinenta.«

»Tujci so nekda Italijo pomilovali, sedaj jo pa sovražijo,« pravi pa, »da je neizmerno ponosen na to sovražstvo, ki ga Italija vrača v polni meri.«

Bolgarija in njena pota

Obisk kralja Borisa v Parizu in Londonu.

Bolgarski kralj Boris je odpotoval v Pariz in London. Listi zatrjujejo, da znači to potovanje približanje Bolgarije Franciji in Angliji. Deloma pa govori proti tem nameram dejstvo, da vodi kraljeva pot na zapad preko Rima. Mi

Kitajci zadržali japonsko ofenzivo

proti Hankovu.

Kitajski protisunek severno od reke Jangce in pa uničenje rečnih nasipov pri Kiukiangu je povzročilo zastoj japonske ofenzive proti Hankovu.

Uspehi barcelonske ofenzive

Nenadna ofenziva vladnih čet v Balaguerskem okraju ob reki Segre, ki se izliva v Ebro, je imela popoln uspeh. — Vladne čete so podile Francove čete čez reko Segre in je pri tem poginilo več oddelkov, ker so se mostovi pod begunci porušili. Kraj Balaguer obdajajo republikanske čete od treh strani. Boji so se nadaljevali in so republikanci zavzeli francove postojanke na zahodnem obrežju reke. Republikanci so zasedli mnogo vojnega materiala ter nameravajo ofenzivo ob reki Segre nadaljevati v večjem obsegu.

Francova letala pa so zopet bombardirala Barcelono.

Španski republikanci se pripravljajo še na daljšo obrambo

Angleški novinarji, ki so bili v Bar-

celoni, poročajo, da so Katalonci vso svojo mejo obdali z močnimi utrdbami ter da se bodo lahko še dolgo branili. Utrdba spominja na francosko Maginotovo obrambno linijo.

Angleški španski predlog šepa

Predsednik angleške vlade Chamberlain se je vrnil s počitnic v London. — Dva problema sta, ki mu delata skrbi. Franco na angleški predlog glede umaknitve prostovoljcev iz Španije po petih tednih še ni odgovoril, dočim ga je republikanska vlada brez pridržka sprejela. Drugi problem je palestinski položaj. O teh problemih se predsednik vlade hoče posvetovati z vlado in politiki.

Francija je izjavila, da ne more dovoljevati, da se španski problem rešuje

na ta način. Francija je zaprla pirenejsko mejo v Španijo, dočim sedaj Nemčija in Italija pošiljata nove prostovoljce in vojni material v Španijo.

Če Franco ne sprejme angleškega predloga, bo Francija zopet otvorila pirenejsko mejo.

Angleška ladja zopet napadena

Francov oborožen monitor je v morski ožini Gibraltar hotel s strelom ustaviti angleško potniško ladjo »Llandoff Castle«. Osební parnik je osvobodila šele nizosemska križarka »Johan Mauritijs«. Anglija je v Burgosu protestirala, češ, da se je napad izvršil name-noma. Anglija predloži zadevo preiskovalni komisiji.

Avstrijske novice

Severno od Donave proti češkoslovaški meji v okrožju Waldviertel, nameravajo izprazniti 42 večjih in manjših krajev, prebivalstvo pa razseliti. Med prebivalstvom so te vesti povzročile veliko razburjenje.

»Prager Presse« poroča o težavah in nerodnostih, ki obstojajo s prehrano prebivalstva na Dunaju. Vsi strogi ukrepi proti verzičnikom in prekupčevalcem ne zaležejo dosti.

V Salzburgu se vsako leto prirejajo glasbene in gledališke prireditve pod imenom Festspiele. Poleg umetniških nagibov imajo te prireditve poseben namen tujsko-prometne propagande. Te prireditve so se tudi letos vršile, seveda s prečiščenim nacionalsocialističnim programom. Obisk tujcev pa je katastrofalno padel. Amerikancev je prišlo lani 2442, letos 1139, češkoslovakov lani 6386, letos 2711 (večinoma sudet-ski Nemci, ki so prišli, da se poživijo v svojem novem prepičanju). Angležev lani 2037, letos 598, Francozov lani 1477, letos 283, Belgijcev lani 475, letos 143 itd. Pač pa je letos prišlo v Salzburg veliko več rajhovcev, katerim je bilo lani še otežkočeno priti v Salzburg. Prihajajo v Salzburg in okolico, ker so kljub priključitvi cene živil še vedno nekoliko nižje in je tudi blago boljše.

Dunajski »Völkischer Beobachter« se pritožuje, da prihajajo nepretrgoma v njegovo uredništvo ljudje, ki žele, naj bi se objavil opis njih življenja in njih zaslug za narodno in državno stvar. Seveda tudi s sliko. »Beobachter« pravi, da se takim željam ne more ugoditi.

V ogledalu

»Slovenec« je že več kot smešen. 182. števec »Slovenca« poroča v senzacionalni obliki, da so francoski učitelji na svojem kongresu protestirali proti »francoskemu Stalinu« — Leonu Jouhauxu (izgovori: Žuo). Kdor ima kaj pojma o francoskih politikih in javnih delavcih, ve, da je Jouhaux predvsem strokovničar in glavni tajnik strokovnega gibanja, politično je pa demokracijski socialist. »Slovenec« mora pač pri-nášati take smešne laži zato, ker je kongres francoskih učiteljev — in o tem »Slovenec« molči — soglasno sklenil, da je treba energično braniti laično šolo, to se pravi, da se ne ustreže prizadevanjem cerkvenih krogov, ki se na vse kriplje trudijo, da bi se spet uvedel verouk v francoskih šolah, kjer nima cerkev nobenega vpliva, odkar se je izvedla ločitev cerkve od države. Učiteljski kongres poudarja v svoji resoluciji, da skuša duhovščina uveljaviti klerikalno politiko tako z zakulisno igro, kakor s prizadevanjem, da tudi med delavci in nameščenci ustanavlja katoliške strokovne organizacije. Zato se pozivajo vsi učitelji, da budno stojijo na straži pred vsako klerikalno akcijo. To je resnica o francoskem učiteljskem kongresu, o katerem pravi »Slovenec«, da se je med učitelstvom začelo svitati in da poznava-lci razmer prerokujejo, da bo ta razvoj šel dalje, kar bo le v korist udnosti francoskega naroda. In s tem mnenjem poznavalcev franco-skih razmer se mi popolnoma strinjam.

Rudarji si bodo to zapomnili. Celjski mestni svet je imel seje radi onesnaženja Savinje. Na seji je bil tudi zabukovski župan s. Košak, ki je nevedel in zagovarjal mnenje v drž. rudniku v Zabukovci zaposlenih rudarjev. Opozorjal je tudi na nevarnost, ki preti rudarjem, ako bi vsled akcije za očiščenje Savinje prišlo do zaprtja drž. rudnika. S tem bi bilo prizadetih »samo« 3000 oseb. Gospodje v »Sl. domu« so označili ta izjavljanja za smešna. Ne verjamemo, da bi bil mogoč še večji cinizem. Rudarji si bodo to stvar zapomnili.

Doma in po svetu

Na Brezjah je notranji minister dr. Korošec obljubil volitve. Rekel pa je, da so volitve že lahko letos ali pa bodoče leto. Minister pričakuje, da se bodo do volitev uredile razmere tako, da bodo volitve pravo zrcalo narodne volje. To želimo tudi socialisti. Socialisti pa želimo obenem nov volilni red s svobodno, tajno in direktno volilno pravico.

Beograjski zlet delavskih kulturnih organizacij, ki bi se bil imel vršiti zadnjo nedeljo, se bo vršil dne 10. in 11. septembra t. l.

Bunardžinska občina v južni Srbiji je izvolila predsednika čehoslovaške republike dr. Edvarda Beneša, kot pobornika demokracije in prijatelja Jugoslovanov, za svojega častnega občana.

Slinovka se je pojavila tudi v Splitu, kjer več desetletij ni bilo te kužne bolezni.

8 novinarjev se je ubilo pri padcu letala na zemljo ob priliki proslave praznika sv. Štefana na letališču v Debrecinu. Razen novinarjev so postale žrtve nesreče še štiri osebe posadke.

Nov tiskovni zakon pripravlja madžarska vlada. Tozadevni osnutek ne predvideva bistvenih sprememb, zlasti ne v pogledu svobode tiska.

Kardinal Innitzer je dobil stroga navodila iz Vatikana. Kardinal Innitzer, čigar obnašanje ob vkorakanju nemške vojske je še vsem v spominu, je poskušal doseči sporazum med nacional-socialisti in katoliško cerkvijo v bivši Avstriji. Zdaj mu je Vatikan poslal pismo, v katerem mu prepoveduje, da bi stavljal kakršnekoli kompromisne predloge, ki jih ne odobri prej sv. stolica.

Posvetovanje med Nemčijo in Italijo o vojaškem paktu. V Nemčiji se mudi maršal Balbo, ki razpravlja z maršalom Göringom o sklenitvi vojaškega pakta med Nemčijo in Italijo. — Za sklenitev tega pakta se zlasti ogreva Nemčija.

All si že poravnal naročnino? Ako še ne, izpolni svojo dolžnost!

Občinske volitve na Poljskem se bodo vršile kakor smo že poročali, v jeseni. Volitev se namerava udeležiti tudi opozicija, s čemer se bo znatno razčistil političen položaj v državi. Parlamentarnih volitev, ki so se vršila l. 1935., se opozicija ni udeležila.

Lepa volilna zmaga francoskih socialistov. V nedeljo so bile volitve v okrajni svet Vara. Lani je bil izvoljen šele pri ožjih volitvah samo z enim glasom večine socialist Maurel. Državni svet je na pritožbo nasprotnikov to izvolitev razveljavil. V nedeljo je šlo za to, ali bo ostal Maurel ali pride nekdo drugi v okrajni svet. In tokrat je dobil že pri prvih volitvah socialist Maurel 252 glasov, neodvisen radikal 154, komunist pa 8 glasov.

Veliki vojaški manevri v francoskih Alpah so se začeli 9. avgusta. Manevri francoske vojske se vrše v višini dva do tri tisoč metrov.

Kakšna bo jutri Anglija? O tem piše francoski pisatelj in publicist André Maurois, ki je politično nekaj reakcionarni liberalce: »Ali bo brezverska? — Ne. Ali bo propadla? — Ne. Ali bo fašistična ali komunistična? — Ne. Ali se bo odpovedala svojim svoboščinam? — Ne. Anglež je konservativen, pravi konservativec je pa vedno reformator. Anglija je sposobna mnogih smelosti. Verjetno je, da bo imela Anglija jutri delavsko vlado, ki bo izdala najpogumnejše in popolnoma nove ukrepe. Ohranila bo, kar je dobrega in skušala popraviti, kar je slabega. Revolucija v Angliji se bo razvijala brez strojnice in brez trupel. To je pravi način.«

Major Atlee in drugih trideset angleških delavskih poslancev je prišlo na Češko. Najprej so se ustavili v Karlovih Varih.

Italijanski dnevnik o Rusiji. »Popolo di Roma« razpravlja o rusko-japonskih spopadih, izraža željo, da bi Rusija propadla in pravi: »Če se bo Rusija angažirala na daljnem vzhodu, je zelo verjetno, da jo bo z evropske strani napadel močan sovražnik: Nemčija. To bi po-

menilo konec vojne in konec sovjetskega režima in morda tudi konec Rusije kot neodvisne države.«

Fašisti proti katoliški akciji. Italijanska fašistična stranka namerava prepovedati svojim funkcionarjem, da bi istočasno vršili funkcijo pri katoliški akciji. Fašizem očitno ne potrebuje več katoliške cerkve, ki ga je doslej zvesto podpirala.

Rusija je močno utrdila zahodne meje. Sovjetska Rusija je končala dela na utrjevanju zahodne meje. Zagradila je takozvano Maginotovo linijo, v kateri so mestoma utrdbe 50 km široke.

Japonski kapitalisti so v par mesecih izvozili za 352 milijonov dolarjev zlata v Ameriko, kar znači, da kapitalisti ne verujejo v zmago Japonske nad Kitajsko.

Mehikanska vlada še vedno zasleduje upornega generala Cidillo. Te dni je vojska uničila oddelek upornikov, ki so se utaborili v mestu San Luis Potosi.

Z zbora centrale industrijskih korporacij na Bledu

Na Bledu je imela centrala industrijskih korporacij svoj 21. zbor dne 4. t. m. Razpravljalo se je na zboru o željah industrije.

Glavni tajnik Čurčin je rekel, da se kažejo znaki nove depresije. Zato je važno, kakšen je program državne gospodarske politike. Potrebna je jasna linija. Zlasti so gospodarski krogi proti etatizaciji, ki se vrši brez sporazuma z gospodarskimi krogi.

Dr. A. Golia je rekel, da se obnavlja politika prvih let, da se industrija omejuje v obmejnih krajih. Dovoljevanje industrijskih podjetij je odvisno od ministrstva, ki daje dovoljenje po teh vidikih, če hoče. To pa ni prav. Industrija naj se razvija tam, kjer so dani pogoji zanjo in kjer je potreba. To vprašanje bi bilo treba presojati bolj objektivno. Potrebno bi bilo sklicevati anketo, ki naj bi razpravljala o dobrem gospodarskem programu.

Poletje

MAKSIM GORKI

(Prevel Tone Maček.)

43

— Da! A Nastja — životari v mestu. Muči me hrepenenje po nji, ne morem več prenašati. In pa ta moja mati, — razumite vendar, bratci! Saj človek ni živina, da bi imel toliko potrpljenja!

— Ti nam povej kar želiš — mu je predložil Jegor.

— Če bi je ne bila zvezala nečista sila s teboj, je rekel, bi bila danes že lahko poročena z dobrim človekom...

— Mar nisi ti dovolj dober? je tiho rekla Varja. — On je dobro presodil — v tvojih rokah ne bo nič propadlo.

— To je tudi on sam rekel — je potrdil Avdjej, — ti si trezen in razumen fant, je rekel, delaven, pravi kmet...

Jegor je z istim glasom nadaljeval: — Zapusti svojo puntarsko tovarišijo in pridi-k nam, samostojnim zemljojedcem...

Nikin je zajel sape in je v zadregi klepetal: — Ostala mi je še samo Nastja, je rekel, a razen nje nimam nikogar več — in se je jokal. Jaz, bratci, to razumem, no in... sem se odločil...

Stal je sredi izbe visok, mračen z razmršenimi lasmi.

— Pomislite — imel bi knjige, to se pravi, denar, lahko bi vsi dobivali časopis, kupili bi knjig, zgradili bi šolo... in dobrega učitelja bi postavili.

Podprite me. Če mi pa vi ne boste verjeli, tudi sam sebi ne bom mogel verjeti!

— Usmili se ga! — mi šepne Varja.

— A zdaj, — je medlo vlekel Nikin, — me je videl... Ne da mi miru...

— Pusti te besede Avdjej! — je rekel Jegor in si spet prižgal cigareto.

A Avdjej najbrž še ni vsega povedal in je nadaljeval brez zveze:

— Jokal se je — za koga sem se trudil pol stoletja! Za tujega človeka! Hišico nama hoče postaviti posebej, zemlje nama da pet desetlin, par konj, kravo...

Mahal je z desno roko, ki so ji bili prsti razširjeni in upognjeni kakor kljuge, da je bilo neprijetno videti.

— Pravim ti, da je dovolj, Avdjej! — je nehote rekel Dosjekin. — Kaj boš imel in kako bo s teboj, — bomo že pozneje videli.

Vstal je in stopil tik k njemu.

— Ne vem, kako drugi mislijo, ali jaz ne morem verjeti v družbo sitega z lačnim in je bolje, da nam ničesar ne obetaš, ker bi ti mogle obljube postati kdaj neprijetne. Ne obljubuj, ničesar, razen enega: da boš držal jezik za zobmi povsod in vsikdar, danes in na vse veke. Samo to...

— Bratci! Jegor! — je vzkliknil Avdjej in nerodno zatopotal z nogama.

— Pusti to!

— Saj sva vendar že od mladih nog prijatelja...

— Čakaj! — ga je tiho in trdo ustavil Dosjekin.

— Zapomni si, — če bi kdaj zaradi tvojega jezika samo eden izmed nas...

— Jegor Petrovič! — je skoraj jokaje ugovar-

jal Nikin. — Zakaj me žališ...

Varja je šepnila:

— Smili se mi...

A meni — se ni smilil.

Dušo mi je ovil mrak in ostala je hladna. Molče sem gladil Varjino roko, gledal Jegorja v obraz in čutil sem, kako težko mu je govoriti.

— Si razumel kaj sem rekel?

— Eh, Jegor!

— Ne pozabi! Grozil ti ne bom — čemu bi grozil? Ti me poznaš, veš da sem trdovraten, kar sem sklenil, ne odneham, dokler ne privedem do konca. To so vse moje besede!

Nikin se je skručen sesedel na klop in vzdihaje momljal:

— Užalil si me, res... a zakaj?

— Nisem te hotel žaliti, nikakor ne! — je rekel Jegor, mahaje s kapo. — Jaz vem, bratec, — ta trenutek sam sebi verjameš. Samo da ne slišim jaz danes prvič take besede in obljube: to že vemo iz izkušnje: pade pred človeka mastna kost, pa jo začne glodati in pri tem podivja. Izkušili smo to!

— Boš videl! — je ponovno obljubljal Avdjej in po kratkem premolku dostavil:

— Zdaj se bom nekoliko oddaljil od vas...

Jegor je sklonil glavo in tiho rekel:

— Razumljivo!

— Takoj se bo končalo, — sem olajšan pomislil.

A po Varjinem licu so tekale solze.

Trenutek smo molčali. Potem je Nikin zamrmral:

— On bo kmalu umrl potem boste videli kako bom...

(Dalje prihodnjič.)

Iz naših krajev

TRBOVLJE

Dvodnevni izlet na Mrzlico. V nedeljo in ponedeljek, dne 14. in 15. avgusta priredi zadruga »Počitniški dom« dvodnevni izlet na Mrzlico. Vabljeni so vsa sorodna društva, da se s svojimi drugimi udeležijo tega izleta.

Na počitnice v Bakar. V sredo, dne 10. avgusta je odpotovalo na tritedensko zdravljenje na morje v Bakar 35 delavskih otrok iz cementne tovarne. Za te otroke bo premalo tritedenskih oddih na morju, saj živijo leto in dan v soseščini, v prahu in v dimu cementne tovarne. Za nadzorstvo odpotujeta poleg inicijatorja tega izleta zaupnika ss. Česnovar Vinko in Koritnik Leopold. Želimo, da bi se otroci navžili dobrega in svežega zraka ter si okrepili telo.

Delavski atletski klub »Dask« proslavi 10-letnico v dneih 13., 14. in 15. avgusta 1938. — **Sporod:** V nedeljo, dne 14. avgusta **nogometni turnir:** dop. ob pol 10. uri Retje : Dask, Dask : Trbovlje, Trbovlje : Kovinar, Kovinar : Retje; pop. ob pol 3. uri Kovinar : Dask, Svoboda : Dask, Svoboda : Kovinar, Retje : Trbovlje, Svoboda : Retje, Svoboda : Trbovlje. — V ponedeljek, dne 15. avgusta **polodnevna tekma:** ob 3. uri Retje : Trbovlje, ob pol 5. uri Ljubljana komb. : Dask. Istega dne zvečer bo **velika veselica** na vrtu »Delavskega doma«.

HRASTNIK

Belonogavičarji. V Hrastniku so tudi bele nogavice v modi. Slišali smo, da je to hitlerjanska moda, česar pa nismo mogli verjeti. Se- kaj je pa to trditev potrdil neki mlad gospod, ki ima baje tudi hakenkreuz na svojih kopalnih hlačkah. Zato bo od sedaj naprej zavedno delavstvo tudi smatralo vsakoogar, ki nosi te bele nogavice, za simpatizerja nemškega fašizma.

Pri izplačevanju mezd v steklarni so nekemu mlademu delavcu prste na nogi tako po- teptali, da je moral čez 3 dni iskati zdravniško pomoč, dvema drugima pa je bila obleka raz- trgana. Vse te in take neprijetnosti za človeka bi lahko odpadle, če bi se vršilo izplačevanje pri 2 oknih, tako da bi pri prvem oknu izpla- čevali steklarje, pri drugem pa pomožno delav- stvo. Zato apeliramo na vodstvo steklarne, da se to po možnosti tako uredi. — **Priizdati.**

Nek star cikorian trdi, da so vsi tisti proti Hitlerju, ki nečajo delati. Mi pa, ki smo res proti nemškemu fašizmu, pa ne trdimo, temveč dokazujemo temu podpreniku, da so vsi oni, ki si želijo Hitlerja, vsaj pri nas, tisti, ki so se in se še danes trudijo, da bi prišli do denarja, pa ne s poštenim delom. Toliko za enkrat. Drugič pa mogoče več.

LIBOJE PRI PETROVČAH

Pokojnemu sodruhu Pogačniku! Zopet je za- blevala Savinja svojo žrtev in tihih šumenjem sprejela v svoje valove mlado življenje. Iz- gubili smo iz naših vrst iskrenega prijatelja in dobrega sodruha Franca Pogačnika. Pokojni je bil vzoren mladenič. Skrbel je za svojo krušno mater bolj kakor pravi sin, ki ga je kot dojenč- ka vzela k sebi in s svojimi skromnimi sredstvi vzgajala za poštenega mladeniča. Agilno se je udeleževal v delavski strokovni organizaciji in kulturnem društvu »Vzajemnost« ter si pri- dobil velike zasluge za napredek delavstva na kulturnem polju v našem kraju. Kako priljubljen je bil med svojimi sodelavci, je najbolj pokazala ogromna udeležba na njegovi zadnji poti. Nikoli ni omahoval v borbi, temveč je vedno spo- dbejal in se skupno boril za boljšo bodočnost delavstva. Tudi vodstvo tovarne je pokojniku podarilo lep venec, saj je z njim zgubilo vest- nega in poštenega delavca. Delavsko kulturno društvo »Vzajemnost« pa je sklenilo, da bo namesto venca s primernim zneskom podprlo njegovo mater, ki je ostala brez sredstev za preživljanje in brez svojega rednika. Pokojni nam naj bo svetel vzgled poštenega in zaved- nega socialističnega Obranili ga bomo v trajnem spominu. — **Družnost!**

»Vzajemnost« vabi na svoj koncert, ki bo dne 15. avgusta ob 3. uri pop. na vrtu gostilne Grobelnik (po domače Lesjak) v Arjevsi pri Petrovčah. Povabljeni društva prosimo, da se s sigurno odzovejo našim povabilom s svojimi pevskega zbori. Družnost!

Francozi cenijo prijatelj- stvo tudi v politiki

Doma, avgusta 1938.

Ko je angleški lord Runciman odpotoval v Prago, je mnogo francoskih časopisov svari- lo njegaj in Angleže, naj ne ponavljajo napak, ki so jih napravili v španski politiki in naj res- realno cenijo moč in dostojanstvo čehoslova- škega naroda. André Leroux je napisal v »Po- pulairu« med drugim:

»Čehoslovaška republika je našla svojo moč, svojo osebnost in svoje poslanstvo v Masary- kovih demokratičnih načrtih. Henlein in nje- govi pristaši pa zahtevajo pravico, da uresni- čijo v čehoslovaški državi »svoj življenjski na- zor«, to se pravi načela in prakso nacional- socializma. Henleinova stranka naj bi bila dr- žava v državi in naj bi nadzirala in izvajala pritiska na notranjo in zunanjo politiko dežele v službi Berlina. To pa je nemogoče. Nato pravi, da je Chamberlain pomladil pospeševal sporazum z Italijo radi Španije, ker je računal s hitro Francovo zmago. Namesto Francove zmage je pa prišlo do republikanske ofenzive. Zato svari Angleže, naj ne podcenjujejo Čeho- slovakov, kakor so podcenjevali republikanski

Živela češkoslovaška demokracija

Manifestacije pri koncertu konservatoristov iz Prage.

Maribor, dne 11. avgusta.

V četrtek zvečer je priredil pevski zbor dr- žavnega konservatorija v Pragi v mariborskem »Grajskem kinu« koncert čehoslovaške in južo- slovanske narodne pesmi.

Koncert pa se je razvil v izrazito in eno- dušno manifestacijo Mariborčanov za čehoslo- vaško demokracijo in je bil tipičen izraz da- našnjega razpoloženja slovenskega naroda na- pram demokratični Čehoslovski.

Komaj so se pojavili na odru prenapolnjene dvorane praški gosti, gojenke in gojenci sve- tovnno znanega praškega konservatorija, že je občinstvo brez razlike bušnilo v preglašujoče ploskanje in vzklikanja »Živela čehoslovaška demokracija«, »Živio dr. Beneš« itd, ni hotelo biti konca. To navdušenje, ki je ljudem narav- nost vrela iz notranjosti, se je potem od pesmi do pesmi stopnjevalo in zajelo slehernega v dvorani, kot tudi goste na odru, katerim so vprav žarele oči nad tem spontanim izbruhom najboljših prijateljskih čustev slovenskega na- roda do današnjih skrbi demokratične Čeho- slovške.

Pa tudi sam koncert praških konservatoristov je bil sijajen in na umetniški višini. Njihove pesmi so res zvenele ter izvajalce publikli ves- oni čustveni odmevi, ki ga je vložil čehoslovaški in jugoslovanski narod v svoje narodne pesmi. Dirigent Oskar Danon je lahko ponosen na svo- je delo, bil je s svojim zborom eno in so kar najsičajnejše reprezentirali pred nami čehoslo- vaško pevsko kulturo ter sloves praškega kon- servatorija.

Poleg pevskega zbora, ženskega in mešanega s svojimi sijajnima solistinama, je vžgala ob- občinstvo tudi pianistinja M. Knotkova s sklad- bami Smetane in J. Suka.

Koncertni večer je bil tudi zgovoren odmev

zadnjih naših obiskov v Pragi: Že po par pes- mih je zajelo našo mladino, ki je v zboru kli- cala z odra:

»Ne dáme sel« »Nismo sami, Čehi so z nami!«

Pevski zbor praških konservatoristov je torej dosegel v Mariboru popoln umetniški, pa tudi idejni uspeh ter bo nedvomno ostal Mariboru v neizbrisnem spominu. Občinstvo je še po kon- certu dolgo z vsem odločnim povdarmom na ulici manifestiralo svoje odkrito prijateljstvo za čehoslovaško demokracijo.

D. A. R.

Naš glasbeni sotrudenik g. C. nam poroča o koncertu sledeče:

Komorni zbor je številčno majhen mešan zbor, glasovno pa izbornu izravnani in vzoren v intonaciji, ritmu in dinamiki. Pevska umet- nost tega zbora je tako visoka, da mora izzvati pred vsakim, tudi razvajanem forumom, naj- živahnejši in trajen odmev. Obširen, skrbno sestavljen spored je obsegal bisere čeških, slo- vaskih in jugoslovanskih narodnih pesmi v ob- delavi najodličnejših kompozitov. Zbor je s svojim nastopom fascinaliral poslušalce, tako da je sledilo vsaki pesmi burno ploskanje.

Hvalevredno je bilo, da so si čehoslovaški gosti topot sestavili tak program, da je mogla s polnim duškom uživati vse pesmi tudi naj- širša publika, kar smatramo za take propagand- ne nastope kot povsem pravilno.

Dirigent g. Danon Oskar se je izkazal kot odličnega interpreta ne samo čeških, temveč tudi naših jugoslovanskih pesmi. Njegova in- terpretacija je svojstvena osobito v pesmih živahnega značaja.

Pianistka g. M. Knotkova je s svojim pred- našanjem izpričala visoko glazbeno naderjenost in tehnično rutino.

MARIBOR

Skupni ogled Mariborskega tedna in kulturne razstave

Delavsko kulturno društvo »Vzajemnost« v Mariboru vabi vse svoje člane, kakor tudi člane okoliških »Vzajemnostih« in ostalih delavskih kulturnih društev, da se udeležijo skupnega ob- iska Mariborskega tedna in kulturne razstave, ki se bo vršil v nedeljo, dne 14. t. m. ob 10. uri. Zbirališče pred Delavsko zbornico ob pol 10. uri. Vstopnina znaša za člane samo din 3.

Razstav emariborskega tedna so letos še po- sebno bogate in zanimive: zlasti mariborska tekstilna industrija kaže krasno zmogljivost in smo v tem oziru tudi v najfinjših tkaninah že neodvisni od inozemstva. Tudi mariborski obrtni- ki so se izkazali. Precej je tudi inozemskih razstavljalcev. Središče pažnje pa je jubilejna kulturna razstava: o njej bomo še prihodnjč prinesli poročilo, zlasti o razstavi OUZD, ki je za delavce najbolj pomembna.

Sodružice in sodruhi, ki bi bili voljni razpe- čavati Tancevo »Kroniko«, se naj zglasijo v soboto, dne 13. t. m. med 18. in 19. uro v dru- štenih lokalih Delavske zbornice, Sodna 9-II.

Vsa društva, ki imajo kakšne stvari na delav- ski kulturni razstavi, se pozivajo, da pridejo ponje že v terek dopoldne, ker jih »Vzajem- nost« nima kam spraviti in ne more za nje od- govarjati, razstavilišče je pa treba takoj sprazniti. **Samo, da ne bodo »Potemkinove vasi«.** Kon- čno je ogorčenje naše javnosti nad izživanje- nemskih knjigarn v Gosposki ulici vendarle to- liko zaleglo, da so ta teden umaknile skladišča

nemško-nacionalnih knjig iz izložb, ter jih vsaj za proslavo 20 letnice našega osvobojenja izpod nemško-avstrijskega gospodstva nadomestile s slovenskimi, francoskimi in angleškimi knjiga- mi. Če pa si te ekspozitive nemškega nacizma domišljajo, da so se umaknile s svojim vsilje- vanjem pangermanske literature in njihovega časopisja samo prehodno, za dobo »Maribor- skega tedna«, potem jim sporočamo v naprej, da se kruto motijo, če mislijo, da nas bodo lahko začele še vnovič izzivati. Ne samo iz iz- ložb, tudi iz trgovin in skladišč mora to sramo- tenje našega naroda enkrat za vselej zginiti. Davno, davno so že utonili v minulost časi, ko so na podoben način v Rusiji postavili znane »Potemkinove vasi«, samo za oko carice Kata- rine, ko je prišla na deželo gledati, kako skr- Nov nemestnik državnega tožilca in predsed- nik okrožnega sodišča. Za namestnika držav- nega tožilca v Mariboru je bil imenovan g. Ko- šenina Karol, sodnik v Sl. Konjicah. Za pred- sednika Okrožnega sodišča pa je bil imenovan g. Hudnik Adolf, dosednji sodnik okrajnega sodišča v Ljubljani.

Kužna bolezen. Kakor izgleda, se bolezen kuge na gobcu še širi, ker so bili izdani po- novni ukrepi.

Obrtniki nameravajo večjo nabiralno akcijo za kritje stroškov v zvezi s predpripravi, v kolikor ne bodo dobili direktnega nakazila po čeku.

Okrožni odbor obrtnih združenj v Mariboru se bo razšel. Dosedanji odbor je podal demisiijo, banska uprava pa bo imenovala likvidatorja.

Veselica studenške „Vzajemnosti“

ki se vsled slabega vremena v nedeljo, dne 31. julija ni mogla vršiti, se bo vršila v nedeljo, dne 14. avgusta ob 15. uri v vseh prostorih gostilne Mraz v Studencih. Veselica se bo vršila ob vsakem vremenu. Ob 14. uri zbirališče pred gostilno Majhenič, na to skupen odhod na veselični prostor. Vsi prisrčno vabljeni.

Prvi nastop »Neodvisnega gledališča«. V okviru akademskih prireditev proslave 20-let- nice osvoboditve Maribora nastopi 12. avgusta v »Ljudski univerzi« nova avantgardistična scena z uprizoritvijo starokitajske drame »Breskov cvet«. Uprizoritev pripravlja Fran Žižek.

Z motornim kolesom se je ponesrečil tekstil- ni delavec Ivan Markež iz Pobrežja. Vozil se je proti Poljskavi na obisk k ženini staršem. Ko se je ognil nekemu avtomobilu, je zadel ob železno ograjo, pri čemer je zadobil precej težke poškodbe. Po srečnem naključju se ženi in otroku, ki sta sedela v priklopi, ni zgodilo nič hudega. Nesreče je gotovo kriva razkopana cesta, ki je v tako slabem stanju, da se z motor- nimi vozili sploh ne bo mogoče več voziti v smeri proti Celju.

Svilene triko majice, najnovejše pri Jakob Lah, Maribor

V cirkusu Buffalo Tyll se vrše dnevno ob 21. uri velika predstava. Prvovrstni variete- program s svetovno znanimi močmi. Prvovrstni orkester. V soboto, nedeljo in ponedeljek dve veliki predstavi. Prva ob 17. uri in druga ob 21. uri. Največji ameriški Variete-cirkus, ki se je kedaj v Mariboru nahajal. Vhod v cirkus je iz Aškerčeve in Tomšičeve ulice.

LITIJA

Žrtev dela. V kamnolomu Strmole, ki leži med Litijo in Kresnicami in je državna last, se je pred tremi tedni hudo ponesrečil delavec Brenčič Franc, ki je dne 8. t. m. v ljubljanski bolnici po hudem trpljenju podlegel poškodbam. Pokojni zapušča vdovo in 7 ne- preskrbljenih otrok. Stalnega zaslužka ni imel. Pod prejšnjim cestnim načelnikom je bil za- poslen pri javnih delih, dočim je bil pod seda- njim že skoraj dve leti brez posla in je le od časa do časa dobil priložnostni zaslužek. Pred par tedni je dobil zaposlitev v omenjenem kam- nolomu in se veselil, da bo lahko pomagal ženi, ki je sicer zaposlena v litijski predilnici, ki pa obratuje skrbno, preživljati veliko družino. — Račune mu je prekrizala neželoda, odtrgal se je nad njim kamen, ki ga je tako nesrečno za- del, da tudi njegova sicer močna narava ni mo- gla prebiti poškodb. Bodi mu zemljica lah- ka, njegovi družini pa izrekamo naše iskreno sožalje.

Pasji dnevi v Litiji. Pretekli teden je vladala pri nas huda vročina. Ljudje so si pomagali in se hladili na različne načine. — Nekateri do- bro poznani gospodje pa so odganjali vročino na svojevrsten način. Prekrokali so par dni in noči, tako da se jih je potem lotila mrzlica. Seveda govorijo o tem sedaj zlobni jeziki razne reči, ki so za nas navadne zemljane skoraj ne- verjetne.

KRANJ

Kdo bo kril primanjklaj občinskega prora- čuna? »Sobota« piše, da bodo primanjklaj ob- činskega proračuna, ki znaša čez 700 tisoč din, krile kranjske tovarne. Uradni »Gorenjec« pa pravi, da bodo tovarne plačale le primanjklaj proračuna, ki bo nastal pri gradnji nove šole. Ker je za dozidavo nove šole občina že najela 5 milijonov din posojila, potem glasom urad- nega lista tovarnam ne bo treba nič plačati. Kdo od listov naj ima prav? Menda ne prvi in ne drugi; namreč med občani kroži še tretja verzija o kritju primanjklajaja — in ta bo men- da prava!...

JESENICE

Tovarniški izleti. Nedeljo za nedeljo se vršijo tovarniški izleti delavstva tukajšnje KID. Iz- leti, ki so razvrščeni po posameznih obratih, se vršijo na razne kraje: v Tržič, k Peričniku, k sv. Katarini, v Rovte, pod Stol itd. Na iz- letih se vrstijo pitje, govori, prehrana, igre, za- bava itd. Govori se glasijo vedno v duhu so- delovanja, kjer naj bi se ne ločili predpostav- ljeni in delavci, nego bi bili vsi delavci tovar- niške družine. Koliko iskrenosti je v teh go- vorih, je težko presoditi. Radi bi vedeli, kako je pri srcu obratovodji, ki je včeraj odpustil svoje sodelavce in jih pognal v bedo, ki je vče- raj priganjal k delu ozir. na en ali drugi način kazal svojo oblast nad delavci, ki bo jutri delil kazni, ko istim ljudem danes govori o prijateljstvu, o sodelavcih ali o tovarniški družini. Zdi se nam, da je to le mimobežen sen, ki se razblini čisto še isti večer. — Nič, tako kakor iz milnice. Včeraj sta bila to dva raz- reda, jutri in pojutrišnjem bosta spet... danes pa zapik. Če ima tovarna na razpolago denar, naj bi s tem denarjem rajši napravila kaj korist- nejšega. Naj bi poslala slabo razvite in bolne delavske otroke kam na počitnice, naj bi po- skrbela za ozdravitev raznih rekonvalescentov, žrtev dela pri njej, ali pod. — kakor da za en dan v letu na pol ukazuje svojim delavcem, kam naj gredo na njene stroške. Morda namen sam na sebi ni slab, toda v primeri z realnim vsakdanjim življenjem in postopanjem v tovarni pa postane milo rečeno ironija!

Zvočni kino Radio predvaja v soboto, nedeljo in ponedeljek ob pol 9. uri zvečer (v nedeljo in ponedeljek popoldne ob 3. uri samo ob slabem vremenu) vefilim »Gospodarica džungle«. — Med dodatki tudi domač kult. film in Para- mountov zvočni tednik. Sledi vefilim »Ma- neža«.

KOROŠKA BELA

Licitacija za novo šolo na Koroški Beli je 16. julija t. l., ko se je vršila drugič, uspela. Staviljen je bilo 7 ponudb in je dobilo v prvi skupini zidarskih del podjetje »Zidarski moj- stri«, d. z o. z. v Ljubljani, skupino tesarskih del je pa dobil tesarski mojster Petkoš Ivan z Jesenic. Na občinski seji dne 20. julija t. l. je bila licitacija potrjena. Počakati je treba še na odobritev banske uprave, pa se bodo dela, lahko takoj pričela. To delo je občinski upravi v čast!

2500 Din potrebujete, da zaslužite 1000 Din mesečno doma. — Postranski za- služek. Dopisli: »Anos«, Maribor, Orožnova 6.

Halo! Halo!

Izkoristite priliko, od 1. do 20. avgusta smo odločili, da odprodamo tisoče ostankov katere imamo na zalogi od najboljšega blaga po neverjetno nizkih cenah, znižamo tudi cene na regularnem blagu za 10%, zato vsi v

ČEŠKI MAGAZIN MARIBOR

Ulica X. oktobra

Českoslovaška socialistična ministra o položaju

Govora ministrov ss. Derera in Nečasa.

Minulo nedeljo so priredili českoslovaški politiki celo vrsto manifestacijskih zborov, na katerih so podali važne izjave o trenutnem položaju v Českoslovaški republiki.

Na manifestacijskem zboru socialdemokratske stranke v mestu Košice je med drugim spregovoril minister pravde

s. dr. Derer:

»V 20. letih smo izgradili najbolj konsolidirano državo v srednji Evropi in dvignili socialno gospodarstvo in kulturno življenje Slovaške na visoko stopnjo. — Radi tega se nam ni bati, da bi mogle tuje sile zlomiti in uničiti republiko. Svoje težave bomo sami rešili. — Manjšinam bomo dali pravice, kot jih nimajo nikjer drugod na svetu. Republiko bomo preuredili v duhu njenega utemeljitelja T. G. Masaryka. Roko miru bomo nudili vsakomur, kdor hoče mir. Vsi demokrati na celim svetu so z nami. Naša država nudi delovnemu ljudstvu mir in red. Biti moramo močni. V današnji zgodovinski dobi, ko morajo Slovaki in Čehi držati skupaj, nas ne sme nič razdvajati. Mi moramo vsakega prepričevati, da je v edinosti sila naše države in demokracije.«

Za s. ministrom dr. Dererjem je govoril madžarski poslanik Schulcs:

»Vsakdo, ki bi hotel s silo seči na našo dr-

žavo, mora računati, da se bo postavil madžarski proletarijat v obrambo države.«

Minister s. inž. Nečas:

ki vodi ministrstvo socialne politike v Pragi, je proglasil na zboru socialdemokratske stranke v obmejnem mestu Nachodu:

»Pozornost sveta je sedaj obrnjena k vprašanju češko-nemškega spora. Težava pa je predvsem v tem, da so si tu v nasprotju dva popolnoma različna svetovna nazora. Na eni strani so demokratični nazori, ki jih brani českoslovaška vlada, a na drugi strani totalitni nazori, ki so zgrajeni na sistemu »Führerja«. Ti nazori se vedno jasneje izražajo za diktatorski režim. Českoslovaško ljudstvo in českoslovaška vlada pa pod nobenimi okoliščinami nista mogla zatajiti demokratičnih nazorov, ki so del naše ustave.

Pri nas ni mogoč režim, pri katerem bi se v nekaterih delih republike vladalo protidemokratsko. Pri nas tudi ni mogoče niti zaplemba premoženja, niti ubijanje ljudi brez sodbe, samo raditega, ker kak občan pripada kakim privilegirani politični stranki. Vsi pametni občani naše države brez razlike narodnosti si želijo mir in čimprejšnji konec vseh sporov. Trudili se bomo na vse načine, da bodo vsi občani republike brez razlike narodnosti zadovoljni in da se izognemo največji nesreči — vojski.«

pa tudi vodi akcija za gradnjo »Delavskega doma«, ki je za vse delavstvo nujna potreba. Zato nasvidenje, dne 15. avgusta! Družnost!

RUSE

V znamenju denunciacije in partizanstva. Že od nekdanj so rušanci razdeljeni v politične skupine, od katerih vsaka zastopa svoja navedla. Delavstvo se bori za izboljšanje socialnega položaja in za demokracijo. — To je pot zavednega delavstva. — Druga pomembnejša skupina so JNS ozir. Sokol. Tudi v tem taboru je že vrelo kakor v loncu, ko se je vršila borba med staro in mlado generacijo. Dokler ni zmaga mladina, prežeta z duhom češkega Sokola in Tyrševih nauk. Skupina starih, ki jih je po večini vezalo sorodstvo in tudi osebni interesi, so se morali umakniti napredku duha. Vroča je bila borba, predno so jih odrinili od raznih ustanov, ki so jih imeli takorekoč v zakupu za lastne namene. Sprememba v narodni skupščini je tem ljudem prišla baš ob pravem času. Hitro so presedlali in zamenjali svojo bratstvo s tovarštvom in so se združili s tretjo skupino, katere program je zagovarjal božjo kraljestvo in zemeljsko nadoblast. Od takrat naprej se je tej zlahti nudila prilika obračuna s svojimi nasprotniki. Kolikor se ni dalo doseči zakonitim putem, so dosegli z denunciacijom.

Delavski pravni svetovalec

Delovni čas pekovskih pomočnikov (Celje)

Vprašanje: Pekovski mojstri v tukajšnjem kraju nam pekovskim pomočnikom nečejo ničesar plačati za raznašanje peciva, češ, da raznašanje peciva ne spada v 10-urni zakoniti delovni čas in da je to stvar nas in odjemalcev. Ali je to stališče pekovskih mojstrov upravičeno?

Odgovor: Raznašanje peciva se mora vršiti prav tako kot vsako drugo delo v zakonitem delovnem času; če pa se vrši izven njega, mora biti nagrajeno s 50 odst. poviškom. Stališče mojstrov nasprotuje zakonu.

Neizpolnitev pogodbe (Mežica)

Vprašanje: Naročil sem pri sedlarju 2 trodelni žimnici za din 2000. Izrečno sem se pogodil, da mora biti žimnica čista žima. Na račun sem plačal din 800. Sedlar pa mi je pripeljal žimnice napolnjene z morsko travo, ko mene ni bilo doma. Takoj, ko sem spoznal, da pripeljana blago ne ustreza naročenemu, sem pozval sedlarja, naj stvar uredi. Moj opomin pa ni nič zalegel. Kaj naj napravim?

Odgovor: Če ste se izrečno pogodili s sedlarjem, da morajo biti žimnice iz čiste žime, lahko takoj odstopite od pogodbe in zahtevate vrnitev naplačila. Lahko pa tudi stavite sedlarju primeren rok, da popravi žimnice tako,

kot ste jih naročili, z grožnjo, da sicer odstopite od pogodbe. Končno smete obdržati nepravilne žimnice in zahtevati primerno znižanje kupnine. Če sedlar zlepa ne pristane na Vaše predloge, vložite takoj proti njemu tožbo.

Pobiranje mostnine (Mežica)

Vprašanje: Pred nekaj leti smo 4 stanovalci zgradili preko vode most za vožnjo in pešpot. Eden teh sodelavcev je medtem most nekoliko popravil, ne da bi nas poprej pozval za sodelovanje. On si sedaj most enostavno osvoji kot svojo last in bi rad od ostalih pobiral mostnino za uporabljanje. Moj sin je gnil čez most kravo, pa ga je osvajalet mostu kar s pasom pretepel. Kaj nam je storiti?

Odgovor: Pravico prehoda čez dotično vodo si more lastiti le lastnik vode, ozir. obrežnih posestev. Če dotična voda ali zemlja na obrežju ne pripada Vašemu »osvajalcu«, nima seveda nobene pravice braniti Vam prehod ali prevoz čez ta most, najmanj pa zahtevati mostnino. Vi se enostavno pritožite pri lastniku zemlje, ki bo že odpravil potrebno. Vaš fant lahko toži radi žaljenja časti ali celo radi prestopka telesne poškodbe, če je bil od tistega pretepanja dejansko poškodovan. Pravilno pa je, da prispavate vsi k popravilu mostu, če ga skupno rabite, čeprav most ni na Vaši zemlji.

Trgovskim in pisarniškim nameščencem v Nova sprememba uredbe o odpiranju in zapiranju trgovin v Sloveniji. razmišljanje

Najvažnejše določbe te nove spremembe po banovi uredbi, ki bodo predvsem zanimale trgovske nameščence, so:

Trgovinske obratovalnice v Ljubljani in Mariboru smejo biti odprte:

v letnih mesecih juliju in avgustu od 7^{1/2} do 12. in od 15. do 19. ure.

v vseh ostalih mesecih pa od 7^{1/2} do 12. in od 14. do 18^{1/2} ure.

V vseh drugih krajih pa vsak letni čas od 7. do 12. in od 14. do 19. ure.

Delikatesne trgovine smejo biti odprte 1 uro dalje, t. j. do 20. ure.

Prepovedano je prodajanje in krošnjarenje po ulicah pred 8. uro ter po 17. uri, kakor tudi med opoldanskim odmorom.

Trgovine na debelo in njih pisarne smejo biti odprte samo od 8. do 12. in od 14. do 18. ure.

Nedeljski celodnevni počitek velja za kraje: Ljubljana, Celje, Maribor, Ptuj, Trbovlje, Jesenice s Koroško Belo in Slov. Javornikom ter Kranj.

2 uri imajo ob nedeljah dopoldne lahko odprte svoje obratovalnice trgovci v vseh ostalih krajih.

Ves dan in povsod morajo biti trgovine zaprte na sledeče cerkvene ozir. državne praznike:

1. Na Novega leta dan,

2. na dan Sv. Treh kraljev,

3. na Telovo,

4. na dan Vseh svetnikov,

5. na božični dan,

6. na drž. praznik 6. septembra in

7. na 1. decembra.

Na vse verske praznike pa mora biti ravno tako ves dan zaprte v Ljubljani, Mariboru in Celju (izvzemši praznik Sv. Jožefa za Celje).

2 uri zaprto mora biti dopoldne na Vidov dan in na dan Cirila in Metoda.

K gornjim spremembam moramo zabeležiti predvsem, da pomenijo napredek v naši socialni zakonodaji glede delovnega časa pomožnega osebja. To velja zlasti za precejšnjo poenotenje odpiralnega in zapiralnega časa za vse kraje, izvzemši 3 večja mesta, ki so deloma celo na boljšem.

Ostale so pa še vedno velike pomanjkljivosti, za odpravo katerih smo se trgovski nameščenci borili že vseh 20 let obstoja naše države in moramo danes napovedati nadaljno borbo. Te pomanjkljivosti so:

a) Nikjer, niti v večjih naših mestih se delovni, oziroma, kar je praktično isto, odpiralni čas ni približal principu 8-urnega delovnika, kar bi bilo že nujno potrebno. Še vedno smo ostali povprečno pri 10-urniku.

b) Še vedno ni uveden popoln nedeljski počitek za vse kraje ali poleg večjih krajev vsaj za zaščitne pasove 10 do 15 km okoli teh.

c) Prazniki se brez potrebe ločijo od nedelj. Kakor zapoveduje n. pr. katoliška cerkev praznovanje svojih praznikov enako kot nedelje, tako bi jih lahko upošteval tudi uredbodajalec. Sedaj pa trgovski nameščenci ne bo mogli praznovati niti velikonočnih niti binkoštnih, niti božičnih praznikov, ker drugi dan teh praznikov trgovci svoje obrate lahko odpo-

(Dalje prihodnj.)

janstvom. To najbolj čuti dandanes del. skupina. Predvsem zato, ker so se delavci pregrešili pri tej gospodi, ko so priskočili na pomoč svojim sotrpinom, zaposlenim pri tisti zlahti. Vse strune so napeli, da zatrejo delavski pokret v Rušah in si tako zagotovijo zlati dotok v svoje žepe. Stvari, ki so se dogajale pred in po občinskih volitvah, ne bomo na tem mestu omenjali, tudi to ne bomo trdili, da se je vse tisto dogajalo v prid tiste zlahte. Le toliko naj omenimo, da so po volilni zmagi, katero so si poštenim putem priborili, tudi v občinski upravi toliko časa rovarili, dokler niso izrinili zadnjega moža, ki jim je bil trn v peti. Dve leti so podkopavali s. Magdiča ter mu skušali na razne načine iztrgati blagajniško funkcijo, katero so mu zaupali občani. Zmiraj na novo so rovarili in razveljavljali sklepe občinskih odborov s pritožbami na višje instance. Oblasti, upoštevajoč njih vloge, so ukrepale po vsebini teh pritožb, ne poznavaajoč razmer, ki dejansko obstojajo v tej občini.

Občan.

Delavski kolesarji

Rezultat medklubske kolesarske dirke podruž. I. Del. koles. društva Pobrežje

Na medklubske dirke za prehodni pokal, katera se je vršila v nedeljo, dne 7. avgusta s startom izpred pokopališča na Pobrežju na 90 km progi Pobrežje, Sv. Martin, Vurberg, Ptuj, Sv. Urban, grad Dornava, Sv. Lenart, Sv. Marjeta, Košaki, cilj Maribor, gl. kolodvor, je startalo 7 dirkačev:

1. Podruž. Porežje, Čeh Ivan, 2 uri 39 min. 30 sekund.

2. Podruž. Sl. Bistrica, Cvahte Franc, 2 uri 55 min. 50 sekund.

3. Podruž. Pobrežje, Pirš Josip, 2 uri 57 min. 20 sekund.

4. Podruž. Pobrežje, Černčec Karol, 3 uri 1 min. 20 sekund.

Ostali 3 dirkači so vsled velikih defektov izstopili.

Kino Dom - Celje

13. in 14. avgusta »POTPUHI«, 15., 16., 17. avgusta »CVETOČI MAJ«, 18. in 19. avgusta »SARATI GROZNI«.

Pozor, dame in gospodje!

Izrabite priliko 20 odst. popusta za trajne kodre za čas Mariborskega tedna. Higijenska bravnica. Prvovrstna postrežba.

Salon Knez, Maribor

Sodna ulica šte. 9

B. RANGUS - KRANJ

zlatar in
juvelir
sodni
cenilec

Velika zaloga zlatnine, ur, jedilnega orodja, krt. striz, optike itd. Zahtevajte brezplačni cenik!

LJUDSKA SAMOPOMOČ

reg. pomožna blagajna v MARIBORU, Aleksandrova cesta šte. 47

naznanja smrtne slučaje svojih članov v mesecu:

JULIJU 1938

Palk Antonija, Višnja gora;
Pristovnik Marija, Sentovec;
Geratč Ivan, Zg. Ivanjci, p. Negova;
Cilenšek Jožeta, prevž., Vrtilce p. Svecina;
Medved Jurij, prevžitkar, Dobrenje, p. Pesnica;
Štukle Marija, posestnica, St. Ilj;
Kavčič Martin, drž. cestni nadzornik, Ljubljana;
Vrbl Alojzija, prevžitkarica, Parčjak pri Kapeli;
Logar Amalija, zasebnica, Hrastnik;
Fijan Marija, zasebnica, Breg pri Ptuj;
Cebc Antonija, prevžitkarica, Zg. Hoče;
Vogrinec Terezija, prevžitkarica, Trnje p. Brežice;
Lorbek Avgust, strojevodja drž. žel. v pokoju, Maribor;
Majcen Anastazija, zasebnica, Maribor;
Šuman Anton, prevž., Lormanje, p. Sv. Lenart v Sl. gor.;
Perni Mihael, prevžitkar, Prezrenje, p. Kropa;
Šoster Andrej, prevžitkar, Pečke, p. Makole;
Ulman Gabrijela, zasebnica, Ljubljana;
Mlinarič Katarina, zasebnica, Maribor;
Podgoršek Alojz, posestnik, Konjice;
Zakošek Marija, prevžitkarica, Zagorje pri Kozjem;
Supan Ludvik, žel. uradnik v pokoju, Maribor;
Mlinar Marija, vpok., Črna pri Prevalju;
Lojen Franciška, prevž., Koprivna, p. Črna;
Kranjc Barbara, prevžitkarica, Predel, p. Šmarje pri Jelšah;
Wellert Amalija, vpok., učiteljica, Maribor;
Torolovšek Marija, zasebnica, Celje;
Bratož Franc, vrtnar, Maribor;
Kranjc Julijana, delavka, St. Vid pri Planini;
Windisch Josip, posestnik, Pragersko;
Mally Terezija, vdova po nadučitelju, Maribor-Krčevina;
Zumer Maksimilijan, davč. inspektor v pok., Celje.

Po vseh umrlih članih se je izplačala pripadajoča podpora v skupnem znesku
Din 344.260.—

Članom, ki so pristopili po 1. novembru 1933 se izplača polna podpora — brez odbitka!
Kdor še ni član »LJUDSKE SAMOPOMOČI«, naj zahteva brezobvezno in brezplačno pristopno izjavo.

Blagajniško načelstvo

KARO čevlji

MARIBOR 13

GOSPOSKA ULICA ŠT.